
Praha přivítala potomka 4780leté borovice

Praha přivítala potomka 4780leté borovice

Botanická zahrada Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze získala významný přírůstek nevyčíslitelné hodnoty – přímého potomka nejstaršího žijícího stromu na světě, borovice dlouhověké přezdívané Metuzalém, která již bezmála 4800 let roste na hranicích severoamerických států Kalifornie a Nevada. Sazeničku do Prahy přivezl zakladatel projektu Champion Tree David Milarch, který v USA získal povolení pro vypěstování pouhých 10 semenáčů původní mateřské rostliny. Malý Metuzalémek bude jediným potomkem tohoto stromu v Evropě a do našich končin se dostal díky finanční podpoře zaměstnanců společnosti 3M Česko.

Metuzalémek byl v úterý slavnostně zasazen v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Jeho kmoty se stali ředitel Botanické zahrady Václav Větvíčka a ředitel 3M Česko Claude Richard.

Metuzalém je nejstarší žijící exemplář borovice dlouhověké (*Pinus longaeva*) a zároveň nejstarší žijící organismus na Zemi. Byl objeven v 50. letech minulého století v nehostinných Bílých horách na hranici států Kalifornie a Nevada ve Spojených státech. Na první pohled nevypadá příliš atraktivně, vzhledem k drsným klimatickým podmínkám je celý pokroucený, nepravidelně větvený a má šedavou, sluncem až vybělenou borku. Avšak jeho věk bere každému dech: vědí jej – podle přepočtu letokruhů – odhadují na 4780 let. Je starší nežli pyramidy v Gíze a v dobách údajného založení Prahy mu bylo už úctyhodných 3300 let. Jeho přesný věk zjistil dr. Edmund Schulman v roce 1959. Místo, kde Metuzalém roste, zná pouze několik lidí, neboť ho odborníci chtějí ochránit před lovci suvenyrů.

Metuzalémkovu cestu do Prahy financuje společnost 3M Česko. Mezi svými zaměstnanci uspořádala sbírku, z jejíž výnosu se cesta tohoto vzácného stromu do Prahy uhradí. Vznik projektu komentuje ředitel 3M Česko Claude Richard: „O Metuzalémovi jsme se dozvěděli náhodou a při rozhovoru o neuvěřitelném stáří stromu vznikla myšlenka kontaktovat organizaci, která se o Metuzaléma stará, a získat jeho sazenici do Čech. Všechny nás totiž láká představa něčeho hmatatelného a trvalého, co nás s velkou pravděpodobností přežije a bude těšit i naše potomky.“

Metuzalém (borovice dlouhověká) roste ve velmi drsných klimatických podmínkách v alkalické, dolomitické a na živiny chudé půdě, na stromové hranici v nadmořské výšce přes 3000 metrů. V oblasti krutých mrazů, kde se dlouhé měsíce drží sníh, prší pouze někdy během 3 měsíců v roce a jen zřídka spadne více než 250 mm srážek (cca 2x méně než v Praze). Proto strom roste velmi pomalu: průměrná vegetační doba se pohybuje mezi 30 – 40 dny v roce, za rok přibude kmen na objemu někdy jen čtvrt milimetru, jindy ani tolik ne. Jehlice se obměňují každých 40 let, tedy čtyřikrát pomaleji než u ostatních druhů borovic, a díky tomu strom potřebuje méně živin. Jeho jehlice vyrůstají ve svazečkách po pěti; svazečky jehlic jsou velmi husté a částečně přitisklé k větévce. K dlouhověkosti tohoto druhu přispívá řada faktorů: místo výskytu, klimatické a půdní podmínky, genetická výbava a také notná dávka štěstí. V Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty UK v Praze bude Metuzalémek první roky umístěn ve skleníku se severoamerickými sukulenty, kde by se měl cítit jako doma. Až vyroste a zesílí, přesune se ven do zahrady.

Do České republiky přivezl semenáček Metuzaléma pan David Milarch. Jak uvádí, do Prahy se Metuzalémka rozhodl přivést proto, že zdejší relativně chladné podnebí by mu mělo vyhovovat více než například klima ve Středomoří. „Navíc Praha je starobylé město, které se svou historií dobře hodí k Metuzalémovu stáří,“ dodává David Milarch, zakladatel projektu Champion Tree (www.championtrees.org). Tato nevládní organizace již od roku 1996 vyhledává nejmohutnější

a nejstarší zástupce každého z více než 800 druhů stromů, jež se vyskytují na území USA, a v posledních letech spolupracuje i s dalšími zeměmi. Stromy – šampióny chrání, rozmnožuje a vysazuje na veřejně přístupných místech, aby je zachovala i pro další generace, upozornila na problematiku odlesňování a znečištění ovzduší zvláště ve městech a zlepšila vztah lidí ke stromům. Dva z deseti semenáčů Metuzaléma byly roku 2003 vysazeny v botanické zahradě v hlavním městě USA Washingtonu.

„Metuzalémek je první přímý potomek nejstaršího žijícího stromu na světě, ale není to první exemplář borovice dlouhověké pěstovaný v České republice. Ze semen jiných (mladších) exemplářů borovice dlouhověké vypěstovali v arboretu Sofronka Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti v Plzni-Bolevci mladé jedince, kteří bohužel po několika letech uhynuli, protože jim nevyhovovaly tamní půdní podmínky. Jejich zkušenosti jistě také pomohou při pěstování Metuzalémka v naší botanické zahradě,“ poznamenává Václav Větvíčka.

Botanická zahrada PfF UK